

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Defecatielijst

Januari 2015

Review: Jungen MJH
Invoer: Bokhorst ML

1 *Algemene gegevens*

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Thorax/buik/organen
Aandoening (ICD)	Spijvertering Defecatie
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Overige, ongespecificeerd

- *Korte beschrijving* → De defecatielijst (defecatie = stoelgang) wordt gebruikt om het gebruikelijke defecatiepatroon te achterhalen. De defecatiefrequentie en het aantal incontinentie-episoden worden duidelijk uit het bijgehouden dagboek. De lijst kan op papier of digitaal ingevuld worden.¹ De defecatielijst wordt ook wel defecatie-dagboek, ontlastingslijst of poepdagboek genoemd.
- *Doelgroep* → volwassenen, ouderen
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → o.a. Rao SS (2004)³
 - ✓ *Nederlandse versie* → Bols E, et al. (KNGF) (2011)¹

2 *Doel van het meetinstrument*

Combinatie van:

- Evaluatief / effectiviteit¹
- Inventariserend

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Observatielijst
- *Opbouw* → per dag worden 7 kolommen ingevuld:
 - kolom 1: datum
 - kolom 2: het aantal keren ontlasting op die dag
 - kolom 3: de consistentie van de ontlasting
 - kolom 4: het aantal keren dat incontinentie voorkomt
 - kolom 5: pijnscore
 - kolom 6: veranderingen in medicatiegebruik die de consistentie van de ontlasting kunnen beïnvloeden
 - kolom 7: zaken die van invloed kunnen zijn op het ontlastingsmechanisme
- *Invulinstructie* → ja, staat bovenaan het formulier¹
- *Meetniveau* → per item: wijze score variabel; meetniveau ordinaal
- *Meetniveau* → totaalscore: wijze score variabel; meetniveau ordinaal

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → www.meetinstrumentenzorg.nl
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → ja, Nederlandse versie © Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF) 2013¹

5 *Methodologische kwaliteit*

Gegevens over de methodologische kwaliteit zijn niet bekend

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Engels³, Nederlands (niet gevalideerd)¹
- *Benodigdheden* → invulformulier, pen
- *Randvoorwaarden* →
- *Benodigde tijd* → variabel: dagelijks totdat de consistentie en frequentie van de defecatie genormaliseerd zijn¹
- *Gebruikershandleiding* → nee

7 *Normgegevens*

8

Overige gegevens

- De werkgroep van het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie beveelt op het gebied van anale incontinentie aan om een dagboek bij te houden totdat de consistentie en frequentie van de defecatie genormaliseerd zijn.¹
De werkgroep is ook van mening dat de Bristol Stoelgangsschaal (BSS; Lewis SJ, Heaton KW, 1997) een goed meetinstrument is om de consistentie van feces in kaart te brengen. De BSS kan worden opgenomen in een defecatiedagboek.¹ Voor de BSS zie www.meetinstrumentenzorg.nl.
- In een systematische review van Fallon et al. (2008)² zijn aanbevelingen van meerdere auteurs samengevat waaraan een defecatiedagboek zou moeten voldoen:
 - het dagboek moet eenvoudig zijn in gebruik
 - het moet gebruikt worden om het gebruikelijke defecatiepatroon te achterhalen
 - er dient aan de cliënt uitgelegd te worden waarom het belangrijk is om het dagboek bij te houden
 - het dagboek dient informatie te bevatten over frequentie
 - het dagboek dient informatie te bevatten over de mate van incontinentieDe aanbevolen gebruiksduur varieert tussen 1 week en 2 weken.²
- Fisher et al. (2008)⁴ constateerden dat de waargenomen defecatie-incontinentie significant hoger was wanneer een dagboek werd bijgehouden t.o.v. het achteraf mondeling achterhalen van de ernst van de defecatie-incontinentie in de afgelopen periode.
- Stone et al. (2002)⁵ onderzochten welke vorm van dagboek aan te bevelen is, op papier of digitaal. Zij kwamen tot de conclusie dat het gebruik van een elektronische versie effectiever is.

9

Literatuurlijst

1. Bols E, Groot J, van Heeswijk-Faase I, Hendriks E, Berghmans B. Evidence statement anale incontinentie. Amersfoort: Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF); 2013. Beschikbaar via: <http://www.kngfrichtlijnen.nl/index.php/evidence-statements/evidence-statements-openingspagina/anale-incontinentie/statement-anale-incontinentie/diagnostisch-proces-ai/2-2-tests-noot-11-ai> [Geraadpleegd 2015 januari 20].
2. Fallon A, Westaway J, Moloney C. A systematic review of psychometric evidence and expert opinion regarding the assessment of faecal incontinence in older community-dwelling adults. *International journal of evidence based healthcare*. 2008 Jun;6(2):225-259.
3. Rao SS, American College of Gastroenterology Practice Parameters Committee. Diagnosis and management of fecal incontinence. *American journal of gastroenterology*. 2004 Aug;99(8):1585-1604.
4. Fisher K, Bliss DZ, Savik K. Comparison of recall and daily self-report of fecal incontinence severity. *Journal of wound, ostomy and continence nursing*. 2008 Sep-Oct;35(5):515-520.
5. Stone AA, Shiffman S, Schwartz JE, Broderick JE, Hufford MR. Patient non-compliance with paper diaries. *BMJ*. 2002 May 18;324(7347):1193-1194.